

Passie Zaden kweken

tekst en foto Annelies Barendrecht

Het is hoogseizoen bij familiebedrijf De Bolster Biologische Zaden in Epe. In het vroege voorjaar willen tuinliefhebbers snel hun biologische groente-, kruiden- en bloemzaden in huis hebben; het groeiseizoen staat voor de deur. De familie Vosselman heeft de wind mee, want 'biologisch' is in en wint in rap tempo terrein.

In de kantine zit een aantal medewerkers aan de lunch. Lunchboxjes met stapels boterhammen en trommels met koekjes op tafel. Hun werk is gevarieerd, stellen de mannen vast. Zo aan het begin van het jaar zijn ze vooral bezig met schonen en bestellingen klaarmaken. In het voorjaar ligt de nadruk op de teelt en in juli wordt er geoogst. Altijd druk, altijd afwisselend in de zadenhandel. Biologisch betekent geen kunstmest en geen bestrijdingsmiddelen, legt Frank uit. Sinds 2004 is hij actief in het familiebedrijf. Met zijn technisch-bedrijfskundige achtergrond is hij de voor de hand liggende commerciële en financiële man. Broer Maarten studeerde medische wetenschappen, maar koos er uiteindelijk toch voor om in 2014 toe te treden. Hij heeft een brugfunctie tussen broer Frank en vader Bart, die zich voornamelijk bezighoudt met veredeling, zeg maar innovatie. En dan is er nog business partner Patrick Hoogendoorn, die verantwoordelijk is voor de productie.

Vliegende start

Grondlegger van het bedrijf is vader Bart. In 2002 stopt hij als zelfstandig groenteteler, opvolgers heeft hij niet. Dag en nacht buffelen, daar hadden zijn zoons geen zin in. Maar dan doet in 2004 zich de mogelijkheid voor om het veertig jaar oude biologische zadenbedrijf van Harry en Chris Douwes in het Groningse Kiel-Windeweer over te nemen. Het zadenbedrijf wordt naar Epe gehaald. Als afgestudeerd plantenveredelaar weet Bart waar hij aan begint. Hij weet ook dat het normaal gesproken jaren kost voordat je genoeg zaden hebt geproduceerd om er handel in te kunnen gaan drijven. De koop van een bestaand bedrijf geven Bart en zijn echtgenote Elly echter een vliegende start. Voor hun geen jaren investeren, voordat er sprake is van enig resultaat. De Bolster produceert biologische zaden van ruim 370 variëteiten, die hun weg vinden naar vooral tuinliefhebbers. Daarnaast ontwikkelt De Bolster zaden voor de professionele markt en is gespecialiseerd – en marktleider – in oranje biologische pompoenen. 'De markt in zaden is zeer concurrerend', aldus Frank. 'Vijf of zes grote multinationale bedrijven hebben de macht in handen. Wij moeten ons in dat geweld staande zien te houden. Dat kan alleen als we ons op de goede dingen richten en telkens een stap verder zijn dan anderen.'

Een en al activiteit

Buiten op hun velden – in de zomer staat het vol groenten, kruiden, bloemen en pompoenen – bloeit en groeit zo vroeg in het jaar nog niets, binnen is het daarentegen een en al activiteit. Er hangt een onmiskenbare geur van worteltjes en basilicum in de grote hallen, waar de zaden opgeslagen liggen en waar 'geschoond' wordt. Naast orders klaarmaken en de pakketjes zaden verzenden naar klanten is dat de grootste klus in de eerste maanden van het jaar. 'Een deel

van onze zaden komt van productielocaties verspreid over heel Europa. Deels omdat we hier niet genoeg grond hebben, maar ook om de risico's te spreiden. Stel dat er ergens hagelschade optreedt, dan is niet direct alles verloren. Bovendien moet je kijken naar waar gewassen het beste gedijen. Wortel bijvoorbeeld is gevoelig voor vocht, de zaadteelt doet het veel beter in een warm klimaat. Ook de grondsoort is een factor om rekening mee te houden.'

In totaal hebben de Vosselmannen 300 hectare tot hun beschikking. Hiervan ligt slechts 6 hectare in Epe. Het merendeel van hun zaden komt dan ook uit Frankrijk, Italië, Portugal en van hun eigen bedrijf in Moldavië. Alle zaden die binnenkomen moeten geschoond worden. Grote luchtzeefmachines met aan de verschillende zaden aangepaste gaatjes en gleuven filteren de ongerechtigheden zoals aarde, takjes en blaadjes uit de zaden. De grootste vijand van zaden zijn schimmels en ziektes die vooral het gevolg zijn van vocht. Frank: 'Het is vaak te nat weer bij het dorsen, waardoor de aangeleverde zaden snel te vochtig zijn. Wij moeten dan eerst de zaden goed drogen voordat we kunnen gaan opschonen.' Wat uiteindelijk overblijft is een partij zaad die in zakken, droogkisten en opslagkisten staat te wachten op verpakking en levering aan ruim 700 tuincentra, particulieren, telers en biologische winkels in dertig landen, vooral in Europa maar in toenemende mate ook daarbuiten, zoals de Verenigde Staten.

'Zaden staan aan de basis van de voedselketen'

Werk veelzijdig en zinvol

Sinds de familie Vosselman De Bolster in 2004 overnam, groeit het bedrijf gestaag. 'In 2010 hebben we nieuwbouw gepleegd. Heel ruim bemeten, dachten we. Maar we knappen nu alweer uit ons jasje.' Tijdens de rondleiding door het bedrijf heeft Frank bij elk bedrijfs onderdeel een verhaal. Over de kweekkamer bijvoorbeeld. 'Twee keer per jaar houden we kiemprouven onder zo natuurlijk mogelijke omstandigheden', zegt hij in een warme ruimte met kweekbakken en doeken met plantjes in alle stadia van de groei. De tomaten zijn al herkenbaar als tomatenplantjes, hetzelfde geldt voor de pompoenen. In andere bakken komen de kiemen net boven de grond of het doek.

Het bedrijf, met inmiddels twintig vaste medewerkers en het dubbele in de zomer, is inmiddels zo groot dat hij niet alles meer op de voet kan volgen, stelt Frank vast. Nog steeds is zijn werk veelzijdig en zinvol. 'Zaden staan aan de basis van de voedselketen. Wat ik ook mooi vind, is dat wij kleine hoeveelheden zaden produceren waarmee je grote hoeveelheden gewassen krijgt. Het is een prettige idee dat je een bijdrage levert aan de voedselproductie op aarde zonder dat je een grote CO₂-footprint achterlaat. Maar bovenal geloven wij in 100% biologische voeding, wereldwijd voor iedereen toegankelijk, eerlijk en bewust geproduceerd, met zorg voor de natuur en respect voor elkaar!'